

ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

*Ю. І. Продіус, к.е.н., доцент
Г.К. Полянська*

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Одним з найбільш істотних елементів системи інноваційного процесу є інноваційний потенціал, що відображає здатність до самовдосконалення або оновленню системи і визначає технічне лідерство.

Величина інноваційного потенціалу є параметром, що дозволяє підприємству оцінити можливості інноваційної діяльності та визначити стратегію інноваційного розвитку. Від стану інноваційного потенціалу залежать управлінські рішення щодо вибору та реалізації інноваційної стратегії, тому необхідна його комплексна оцінка.

У літературі виділяють два підходи до оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства:

- детальний, при якому інноваційний потенціал оцінюється за системою показників з метою виявлення можливості здійснення конкретного проекту;
- діагностичний, що полягає в аналізі стану підприємств по ряду зовнішніх і внутрішніх параметрів, в основному експертними методами.

Нерідко пропонувані методики оцінки інноваційного потенціалу не відображають його структури, тому аналіз виходить неповним.

Кожна складова інноваційного потенціалу оцінюється по ряду параметрів, частина з яких наведена нижче.

1. Виробничо-технологічний потенціал включає застосовувані технології та їх тип; стан основних виробничих фондів; технологічне обслуговування; комп'ютерні системи; обладнання та матеріали; систему якості і т.д.

2. Кадровий потенціал характеризує забезпеченість інноваційного процесу людськими ресурсами, кваліфікаційну та вікову структуру персоналу, задіяного в створенні і розповсюдженні інновацій.

Одним з важливих чинників мотивації праці персоналу, що займається розробкою нововведень, є рівень заробітної плати, тому необхідна оцінка середнього рівня заробітної плати науково-технічних фахівців стосовно середнього рівня заробітної плати по підприємству.

3. Інформаційний потенціал оцінюється наступними показниками:

– сукупністю інформації з інноваційної діяльності, науково-технічної, правової літератури.

– Інноваційними можливостями в області комунікації; комп'ютерними системами.

– Системою захисту інформації та ін.

Інформація повинна мати наступні характеристики: своєчасністю, доступністю, надійністю, комплексністю, правової коректністю, актуальністю. При проектуванні системи захисту інформації слід враховувати існування промислового шпигунства - отримання інформації (зазвичай конфіденційної) про конкурентів з метою підтримки або збільшення прибутку фірми шляхом розробки і застосування проти них відповідних стратегій.

4. Фінансовий потенціал оцінюється в два етапи.

1) Попередня оцінка інноваційного проекту, де досліджуються:

- Витрати на розробку або придбання проекту.
- Витрати на реалізацію проекту (придбання обладнання, реконструкцію будівель, споруд, наладку, запуск, освоєння).
- Початковий оборотний капітал.
- Поточні витрати на виробництво продукції за проектом до перших результатів її реалізації.

– Доходи від проекту, які можуть включати крім доходів від реалізованої продукції, доходи від застарілої техніки, обладнання, непотрібних вузлів, деталей, частини запасів і ін.

5. Науково-технічний потенціал розташований в центрі схеми і спирається на ресурсний блок, з яким тісно пов'язаний. Він включає винаходи, товарні знаки, промислові зразки, ноу-

хау; нововведення, які можуть бути запропоновані до використання; інноваційні програми і проекти, а також мережу інноваційних, науково-дослідних установ, з якими співпрацює підприємство.

Величину науково-технічного сегмента доцільно визначати як кількість нововведень, які фактично можуть бути використані підприємством в сфері практичного застосування [1, с. 124].

Портфель нововведень може складатися з нововведень в будь-яких сферах діяльності фірми. Вони можуть бути куплені або власної розробки, підлягатимуть продажу або впровадження на підприємстві. Портфель нововведень - «це стратегічний план впровадження нововведень» [2, с. 52]. Якщо портфель нововведень є своєрідним зацепив або готовність підприємства до використання наявних ресурсів, нововведень, потенціалів, то портфель нововведень показує, наскільки це можливо, тобто висловлює здатність підприємства до реалізації цих нововведень. Таке уявлення структури інноваційного потенціалу та параметрів його оцінки забезпечує глибокий, комплексний аналіз інноваційного потенціалу.

При дослідженні інноваційного потенціалу підприємств регіону запропоновану методикі рекомендується доповнити серією анкет, призначених для з'ясування факторів, що перешкоджають розвитку інноваційної діяльності, збору пропозицій щодо поліпшення регіональної інноваційної інфраструктури, законодавства. Отримані дані слід проаналізувати за допомогою різних методик (ранжування, прогноз, SWOT-аналіз), а результати довести до відповідних органів державної виконавчої влади для розробки і своєчасного коректування регіональної програми інноваційного розвитку Одеської області. З цією ж метою пропонується вивчати і враховувати передовий досвід інших областей України в реалізації інноваційного потенціалу [3, с. 45].

В цілому інноваційний потенціал регіону не зводиться до простої суми інноваційних потенціалів підприємств. Він є системою, яка має емерджентними властивостями. Функцією регіональних органів управління в даному випадку є повноцінна адекватна реалізація цих властивостей забезпечення взаємозв'язків між підприємствами, вищою школою та науковими установами, фінансово-кредитними інститутами, органами управління областю.

Література:

1. Інноваційний комплекс регіону: проблеми становлення і розвитку / Укл. Решетняк Т.І. – К.: КНЕУ, 2011. – 244 с.
2. Управління інноваційним потенціалом промислових підприємств // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Серія: Проблеми економіки та управління. / Укл. Верба В.А. – Вип. 683. – Львів, 2014. – С. 49–54.
3. Оцінка фінансового інноваційного потенціалу промислових підприємств / Укл. М.Ю. Кисельов // Научно-економічний журнал 2015. – №3. – С.42-49.